

JÄTTEENKULJETUSJÄRJESTELMÄSTÄ PÄÄTTÄMINEN ASUMISESSA SYNTYVÄN SAKO- JA UMPIKAIVOLIETTEIDEN OSALTA

Kunnan on jätelain mukaan järjestettävä asumisessa syntyvän jätteen, mukaan lukien sako- ja umpikaivolietteen (jäljempänä jätevesiliete), kuljetus ja käsittely.

Vanhan jätelain mukaan jätteenkuljetus järjestettiin joko kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena tai sopimusperusteisena jätteenkuljetuksena. Nykyisen jätelain mukaan sopimusperusteinen kuljetusjärjestelmä ei ole enää laillinen, vaan jätteen kuljetus pitää järjestää joko kunnan järjestämänä tai kiinteistön haltijan järjestämänä. Jos kunnassa oli jätelain voimaantuloaikana (1.5.2012) käytössä sopimusperusteinen jätteen kuljetusjärjestelmä, jätelaki vaati, että jätehuoltoviranomainen päättää siirtykö kunta kunnan järjestämään jätteen kuljetusjärjestelmään vai kiinteistön haltijan järjestämään jätteen kuljetusjärjestelmään.

Uudenmaan jätelautakunnan alueella on edelleen käytössä sopimusperusteinen jätteen kuljetusjärjestelmä jätevesilietteiden osalta. Jätevesilietteiden kuljetusjärjestelmää on käsitelty useaan otteeseen sekä Länsi-Uudenmaan jäteautakunnassa että Porvoon alueellisessa jätelautakunnassa, mutta lainvoimaista päätöstä ei ole. Helsingin hallinto-oikeus ja Korkein hallinto-oikeus ovat palauttaneet lautakuntien tekemät päätökset uudelleen käsiteltäväksi. Siten Uudenmaan jätelautakunnan on tehtävä päätös jätevesilietteiden kuljetusjärjestelmästä. Päätös koskee koko jätelautakunnan aluetta Itä- ja Länsi-Uudellamaalla.

Päätöksen pitää perustua laissa mainittujen ehtojen toteutumiseen. Siihen liittyen Korkein hallinto-oikeus on päätöksissään jätteen kuljetusjärjestelmistä linjannut, että päätöksen lainmukaisuudesta ei voida varmistua pelkästään sillä perusteella, miten käytössä ollut jätteen kuljetusjärjestelmä on toiminut. Kuntien kantoja (lausuntoja) ei voida pitää riittävänä selvityksenä siitä, että kunnan alueella täyttyy laissa asetetut edellytykset. Päätös jätteenkuljetuksen järjestämisestä kiinteistön haltijan järjestämänä voidaan tehdä vain silloin, kun nykyisen jätelain edellytykset täyttyvät.

Jätelain edellytykset jätteenkuljetukselle

Jätelain mukaan kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että

- tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.
- kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa noudatetaan kunnan jätehuoltomääräyksiä ja jäte toimitetaan kunnan määräämään vastaanotto- tai käsittelypaikkaan.
- jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

- vaikutukset ovat kokonaisuutena arvioiden myönteisiä ottaen erityisesti huomiioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Kunnan järjestämä jätevesilietteen kuljetus

Kunnan järjestämä ja kilpailuttama jätteenkuljetus on jätelain mukainen perusmalli ja ensisijainen vaihtoehto. Kunnan järjestämänä jätevesilietteen kuljetus on julkinen peruspalvelu, jonka piiriin jokainen kotitalous kuuluu automaattisesti.

Kunnan järjestämässä jätevesilietteiden kuljetuksessa kotitaloudet tilaavat tyhjennykset kuntien yhteiseltä jäteyhtiöltä Rosk'n Roll Oy Ab:ltä. Muutokset koskien tyhjennysrytmiä, laskutusta ja muita käytännön järjestelyitä, hoidetaan jäteyhtiön kautta, joka toteuttaa palvelun jätehuoltomääräyksiä noudattaen.

Rosk'n Roll Oy Ab:lla ei ole jätevesilietteen kuljetuskalustoa eikä kuljettajia, vaan jätevesilietteen kuljetukset kilpailutetaan avoimesti. Kuljetusurakoista tehdään julkiset tarjouspyynnöt. Kilpailutuksessa kunta/kunnat voidaan jakaa useaan eri jätevesilietteen kuljetuksen urakka-alueeseen. Urakat suunnitellaan jätehuollon kokonaisuus huomiioon ottaen ja urakat on myös mahdollista muotoilla toimialueen sisällä yli kunnan rajojen. Kuljetuskalustolle ja työturvallisuudelle voidaan tarjouspyynnössä asettaa ehtoja. Kilpailutukset voittaneet kuljetusyrittäjät hoitavat tyhjennykset käytännössä. Jäteyhtiö laatii kuljettajille optimaaliset ajoreitit ja huolehtii asiakkaan kanssa käytävästä asiainnista. Asiakkaiden mahdolliset maksuhäiriöt eivät vaikuta urakoitsijalle maksettavaan korvaukseen työstä. Urakoitsija saa aina urakkasopimuksen mukaisen korvauksen. Jäteyhtiö suorittaa tarvittavat perintätoimet julkisoikeudellisiin maksuihin.

Uudenmaan jätelautakunta hyväksyy kunnallisen jätteenkuljetuksen maksut Uudenmaan jätelautakunnan jätetaksassa. Maksut perustuvat kilpailutuksiin ja hinnat ovat samansuuruiset koko kunnan alueella ja kaikille kuntalaisille yhdenvertaiset riippumatta asunnon sijainnista.

Jätehuoltoviranomainen on jätelain mukaan velvollinen ylläpitämään jätteen kuljetusrekisteriä. Säännöllisten tyhjennysten ja laskutuksen myötä syntyy samalla keskitetty ja kattava kiinteistökohtainen rekisteri viranomais seurantaan ja -valvontaan. Erilliseen rekisterin ylläpitoon ei ole tarvetta, sillä tarvittava rekisteritieto saadaan osana jätevesilietteiden tyhjennystoimintaa.

Kiinteistön haltijan järjestämä jätevesilietteen jätteenkuljetus

Jätteen kuljetus voidaan järjestää kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena vain, jos jätelaissa säädetyt (edellä mainitut) edellytykset täyttyvät.

Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kiinteistön haltija on itse velvollinen solmimaan jätteen kuljetussopimuksen kuljetusyrittäjän kanssa. Kiinteistön haltijalla on velvollisuus varmistua siitä, että kuljettaja on rekisteröitynyt jätehuoltorekisteriin ja oikeutettu kuljettamaan jätteitä. Kiinteistön haltija kilpailuttaa itse tyhjennykset, mikäli alueella toimii useampi yrittäjä. Tyhjennyksiä koskeva asiointi tapahtuu kuljetusyritysten kanssa. Kuljetussopimukset ovat yksityisoikeudellisia ja kuljetuksen hinnoista päättää kuljetusyritys, jokaisen kiinteistön osalta erikseen. Jätehuoltoviranomainen ei voi vaikuttaa hintoihin vaan kuljetusyrittäjä määrittelee itse tyhjennyshinnat. Kuljetusyrittäjät suunnittelevat itse ajoreitit ja vastaavat kuljetuskalustotarpeista.

Kuljetusyrittäjien ja kiinteistön haltijoiden on tunnettava ja noudatettava jätehuoltomääräyksiä ja jätelakia tyhjennysrytmiä suunniteltaessa. Määräysten vastainen toiminta saattaa aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Kiinteistönhaltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätteen kuljetusrekisteri pohjautuu siihen, että jätehuoltoviranomainen saa tietoa kuljetusyrittäjiltä. Koska tiedot toimitetaan takautuvasti rekisteri ei ole ajantasainen. Kuljetusten seuranta ja valvonta tapahtuu jälkikäteen. Valvovalla viranomaisella on rajalliset mahdollisuudet puuttua havaittuihin epäkohtiin jälkikäteen.